

VERBOND VAN VLAAMSE CULTUURVERENIGINGEN, ANTWERPEN (VVCA), pluralistische, overkoepelende organisatie van culturele en socio-culturele verenigingen.

In 1937 werd door de advocaat J. de Smedt een Verbond van Vlaamsche Cultuurverenigingen opgericht. De Smedt werd voorzitter, J. Timmermans, J. Lebeer en G. Mauquoi ondervoorzitters en F. Haepers secretaris. Het Verbond schreef in 1938 een prijsvraag uit voor de toneelbewerking van *Consciences Leeuw van Vlaanderen*. Het werk van F. Meire werd bekroond en op de Antwerpse Grote Markt enkele malen opgevoerd ter gelegenheid van de 11-julifeesten. Om de onpartijdigheid van de feestelijkheden te verzekeren gaf het stadsbestuur van Antwerpen zijn zegen aan het initiatief en vertrouwde de organisatie toe aan stadsbibliothecaris L. Baekelmans. Op deze wijze kon op 11 juli 1940 nog een Sporenherdenking plaatshebben in de Koninklijke Vlaamse Opera. Het Verbond had ondertussen deelgenomen aan de Lode Baekelmanshulde (1938), organiseerde een dr. De Gruyterherdenking (1939) en talrijke concert- en liederavonden. Op 9 juli 1938 en 9 januari 1939 richtte het Verbond zich tot de eerste-minister met de volgende eisen: splitsing van het ministerie van Openbaar Onderwijs als inleiding tot de splitsing van de andere departementen; toepassing van de taalwetten in de openbare besturen; amnestie voor alle Grammensgevallen; machtsuitbreiding van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht; rechtmatige vertegenwoordiging der Vlamingen in alle officiële en semi-officiële lichamen. Begin maart werd een gelijksoortig adres overhandigd aan de Koning.

Bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog maakten o.a. de volgende organisaties deel uit van het Verbond: Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen, Katholiek Vlaamsch Oud-Hoogstudentenverbond, Vlaamse Toeristenbond (VTB), Verbond van Vlaamse Oudstrijders (VOS), Vereniging voor Beschaafde Omgangstaal, Davidsfonds, Vlaams Kruis, Vlaamsch Nationaal Zangverbond, Vlaams Economisch Verbond, Katholieke Vlaamse Hogeschooluitbreiding (KVHU), Willemsfonds, Algemeen Nederlands Verbond (ANV) enz.

In 1946 werd onder de benaming Comité voor Cultuurverspreiding met een 25-tal verenigingen (w.o. ANV, KVHU, VTB, Diesterweg's Onderwijsvereniging, Katholieke Onderwijsgilde, Davidsfonds, Willemsfonds, Jeugdgemeenschap voor Kunstbeleven, Hoger Onderwijs voor het Volk, Instituut Emile Vandervelde, Nieuw Verbond VOS, Syndicaat van het Antwerps onderwijzend personeel (SAOP), Leraarsbond middelbaar onderwijs) opnieuw van wal gestoken. De stoot hiertoe kwam van Ger Schmook, secretaris, opvolger van L. Baekelmans, die het voorzitterschap zou waarnemen. Het Comité wilde het culturele leven in het land opwekken. Reeds in mei 1946 werden een reeks lezingen georganiseerd met het doel de geestelijke wisselwerking tussen Nederland en de Vlaamse provincies (Brussel inbegrepen) te bevorderen. In 1949 werd een actie op touw gezet voor een algemene beschaafde omgangstaal. Toen in 1954 onrust was gerezen omtrent de betrouwbaarheid van de talentelling van 1947, onderzocht het Comité de mogelijke wettelijke hervormingen. In oktober 1954 organiseerde het een driepartijenmeeting, waar de door Schmook bedachte slogan „Antwerpen laat Brussel niet los” door Lode Craeybeckx gelanceerd werd. Eind 1954 werd een petitionnement georganiseerd waarin maatregelen werden gevraagd om de moeilijkheden betreffende het taalregime in Brussel en in de taalgrensgemeenten op te lossen. Het initiatief kwam door politieke en plaatselijke tegenstellingen niet tot grote ontplooiing. In februari 1955 werd aan eerste-minister A. van Acker en aan minister P. Vermeylen van Binnenlandse Zaken een Memorandum overhandigd waarin een aantal praktische oplossingen werden voorgesteld voor de Vlaamse taalgrievens. Zo verlangde het Comité o.a., dat elke talentelling in de toekomst nog slechts een statistisch-wetenschappelijke betekenis zou hebben, wat zou betekenen dat de taalgrens definitief werd vastgelegd en dat de Brusselse agglomeratie voor geen uitbreiding meer vatbaar zou zijn.

Op initiatief van de Vlaamse Vriendenkring-Antwerpen kwamen eind 1960 een 30-tal Vlaamse culturele verenigingen bijeen met de opzet de heroprichting te bewerkstelligen van het Verbond van Vlaamsche Cultuurvereeningen van 1937. Een bestuurscomité werd samengesteld met R. de Beule als voorzitter, H. Somme en B. Stappaerts als ondervoorzitters en Magda de Groodt als secretaresse. Het Verbond dat buiten iedere partijpolitieke en wijsgerige opvatting staat, wil de activiteiten van de Vlaamse culturele verenigingen in de Antwerpse agglomeratie coördineren en door gezamenlijke manifestaties de Nederlandse cultuur bevorderen. Het Verbond stelt zich aan de andere kant tot doel aard en uitdrukkingswijze van het Vlaamse volkswezen te bewaren, te bevestigen en te veredelen. In 1961 nam A. Schandevyl de leiding van de organisatie over. In 1974 omvatte het Verbond 70 verenigingen. Het organiseert jaarlijks in samenwerking met het Antwerps stadsbestuur een reeks artistieke manifestaties ter gelegenheid van de Guldensporenherdenking. Bloemen worden neergelegd op de graven van mensen die zich in de loop van de 19de en 20ste eeuw verdienstelijk hebben gemaakt (beurtwisseling met de vaste H. van den Reeck-hulde).

Bij belangrijke Vlaamse aangelegenheden laat het Comité via zijn Informatieblad of op een andere wijze zijn stem horen.

ALBERT SCHANDEVYL en JANINÉ BEYERS-BELL